

Vrouwen

Charles Bukowski

Vrouwen

VERTAALD UIT HET AMERIKAANS
DOOR SUSAN JANSSEN

MET EEN VOORWOORD VAN
AUKE HULST

Lebowski Publishers, Amsterdam 2014

Published by arrangement with HarperCollins Publishers

Oorspronkelijke titel: *Women*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Black Sparrow Press, 1979

© Charles Bukowski, 1979

© Vertaling uit het Amerikaans: Susan Janssen, 1982

(geheel herzien 2014)

© Voorwoord: Auke Hulst, 2014

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2014

Omslagontwerp: Dog and Pony

Omslagfoto: © Tim McGuire, Corbis/Hollandse Hoogte

Auteursfoto: Mark Hanauer

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 1975 1

NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Books bv

Dit boek is ook leverbaar als e-book:

ISBN 978 90 488 1976 8

Deze roman is een product van de verbeelding en geen van de personages is bedoeld als portret van enige persoon of combinatie van personen, levend of dood.

‘Heel wat goede mannen zijn door toedoen van een vrouw onder de brug beland.’

HENRY CHINASKI

Een poging tot neuken Auke Hulst

Op 7 juni 1976 schreef Charles Bukowski een brief aan collega-auteur A.D Winans: ‘Ik zit weer in de knoop met vrouwen, zoals gewoonlijk. Ze worden steeds jonger en steeds kwaadaardiger en steeds mooier. Ze staan ver boven me. Ze worden mijn dood... bijna.’

Ik had uit vrijwel elke brief uit die periode kunnen citeren. Bukowski, 56 inmiddels, had in de achterliggende jaren met boeken als *Postkantoor* en *Factotum* eindelijk succes gekend als dichter, schrijver en icoon van de zelfkant. Met dat succes kwamen ook de vrouwen – hij ontmoette ze tijdens lezingen, op feesten, of ze stuurden hem brieven waarin ze reclame maakten voor hun perversiteit, iets wat de zelfverkleerde ‘dirty old man’ naar ze hoopten zou aanspreken. Bukowski belandde met veel van die vrouwen in bed, al was hij vaak te bezopen om iets klaar te maken. En ook buiten de slaapkamer was het een worsteling. Hij vereerde en verafschuwde zijn hoeren annex madonna’s, die hij geregeld op wangedrag trakteerde.

Ik denk dat Bukowski vrouwen wantrouwde. Toen hij jonger was, getekend door zware acné, hadden ze nauwelijks naar hem omgekeken. Wie was hij nu helemaal? Zoon van een Duitse moeder en een Duits-Amerikaanse vader, in 1920 in het Duitse Andernach geboren als, godbetert, Heinrich Karl Bukowski (‘Heinie!’ riepen klasgenoten in Amerika), opgegroeid en vakkundig afgeranseld in Amerikaans suburbia, in ‘het huis van doodsangst, het huis waar ik er bijna in bleef’. Tijdens de

Tweede Wereldoorlog was zijn Duitse achtergrond ook al geen aanbeveling. Decennialang ging hij van nietszeggend baantje naar nietszeggend baantje en van café naar café. Hij bezatte zich, hij vocht, hij cultiveerde Bukowski the Bad. En 's avonds schreef hij, op de klanken van klassieke muziek. Waar waren al die vrouwen toen geweest? Toen hij niemand was? Een loser?

In *Vrouwen* (1978) vertelt Bukowski over de vrouwen die hij als succesauteur heeft versleten. Vriendelijk is hij niet: als ze niet lelijk zijn, dan toch stompzinnig, krankzinnig of te 'wijd' geschapen. (Zelf zag Bukowski eruit als een kobold die te veel hormonen had geslikt.) De seks bestaat uit ontluisterend grommel en mondt soms uit in een wedstrijd waarin vooral walging en woede worden uitgeleefd. Al lijken de meeste van die knokpartijen op bargevechten waarin wankelend in de lucht wordt gemaaid. Zeg maar: een póging tot neuken.

Dat het boek na publicatie als pornografisch werd weggezet, is daarom ook een mal verwijt, aldus Joost Zwagerman in *Americana* (2013): 'Pornografie beoogt op te winden, terwijl de seks bij Bukowski meestal troosteloos – en daardoor ook weer hilarisch – is.' Het andere gangbare verwijt, dat *Vrouwen* vrouwonvriendelijk is, snijdt meer hout. Maar pas op, het zijn niet alleen de vrouwen die het te verduren krijgen. Ook de mannen, en met name de verteller, Bukowski's alter ego Henry Chinaski, worden volgepompt met het gif van de pen. Zoals de auteur in een latere brief aan Winans schreef: 'Voor deze word ik misschien omgelegd. (...) Ik kom er slechter uit dan wie ook, maar ik denk dat ze alleen maar zullen opmerken hoe ik *hen* heb neergezet.'

Daarin kreeg hij gelijk. Maar wie het boek gelezen heeft, moet concluderen dat Bukowski eerder misantroop dan misogyn was. En vooral: iemand die met groot gevoel voor humor de absurditeit van het leven wist te vangen.

Die humor in de malaise is wat me als twintigjarige aansprak, en misschien zelfs kracht gaf. Het leven van Bukowski was een oceaan en decennia van me verwijderd, maar toch herkende ik elementen van mezelf in zijn werk. Door omstandigheden zat ik – aspirant-schrijver die zijn studiejaren vergooide met ‘zelfstudie’ – zonder gas en licht in een huisje op het platteland, midden in de koudste winter in jaren. Ik las bij het licht van brandende aanmaakblokjes in een oude beschuitbus, in zekere zin de penibele omstandigheden ontkenkend, en nog altijd overtuigd dat mijn ‘talent’ me redden zou. Colleges volgde ik niet – ik kon niets met mensen. Ik werd nerveus van ze en ik begreep ze niet. Ik bevond me aan iets wat je de zelfkant zou kunnen noemen, al was het een andere zelfkant dan die van de barvliegen in Los Angeles. Roodeschool, waar de trein niet verder durft en de wind liedjes van Ede Staal huilt.

Vrouwen opent met deze alinea: ‘Ik was 50 jaar oud en was al vier jaar niet naar bed geweest met een vrouw. Ik had geen vrouwelijke vriendinnen. Ik keek naar ze wanneer ik ze op straat passeerde of ergens zag, maar ik keek zonder verlangen en met een gevoel van zinloosheid. Ik masturbeerde geregeld, maar het idee van een relatie met een vrouw – zelfs een niet-seksuele – lag buiten het bereik van mijn voorstellingsvermogen.’ Dát was een gevoel dat ik begreep. Ik was, eeuwige laatbloeier, nog nooit met een vrouw naar bed geweest en maakte mezelf wijs dat seks zinloos en overschat was, al rukte ik me een slag in de rondte. (De discrepantie negeerde ik wijselijk, al knaagde het.) Net als Bukowski was ik in mijn pubertijd geteisterd door ‘jeugdprobleempjes’, zoals acné door ouderen vaak genoemd wordt – een gekmakend gebrek aan inzicht in de aard van de kwelling. Ik had me in mezelf en een wereld van boeken opgesloten. Mijn enige geluk was dat ik er uiterlijk beduidend minder gehavend uit was gekomen dan Bukowski. (In *Kind onder kannibalen* valt

te lezen over de gruwelijke behandelingen die de schrijver voor zijn aandoening onderging. Ik zou zeggen: zet je schrap...)

Natuurlijk waren er zat verschillen, maar die voegden iets toe aan de fascinatie. Om te beginnen: ik dronk niet. Sterker, ik vond drinken stupide. Het was goed dat schrijvers het slempen waarnamen, zodat ik via hun werk er toch iets van meekreeg. (Ironie: een paar jaar later kreeg ik een relatie met een alcoholiste. Ik verkeerde in de bizarre veronderstelling dat ik haar drinktempo kon indammen door zelf, op mijn eigen lage tempo, mee te gaan drinken. Al snel begon ze tussenrondjes voor zichzelf te bestellen. Ook vulde ze flesjes spa rood met wodka.) Belangrijker: in tegenstelling tot Bukowski was ik nog niet gepubliceerd, laat staan gevierd. Maar hij liet zien dat het kon. Alle doffe ellende kwam en ging, 'het schrijven was wat ervan overbleef', woorden op papier die het leven bestendigden en iets van waarde wisten te redden uit de waanzin.

Vrouwen is de grappigste roman die Bukowski schreef, en de grootste grap is al te vinden voor het eerste hoofdstuk: de verklaring dat deze roman fictie is, en dat geen van de personages bedoeld is als portret of een combinatie van bestaande personen, dood danwel levend. *Yeah, right*, je moeder.

De vrouwen die Bukowski portretteert, herkenden zichzelf in het boek en waren daar zelden over te spreken. Zout in de wonde was dat *Vrouwen* ook nog eens beter verkocht dan eerdere (en latere) Bukowskiboeken. Amber O'Neil, Tanya in het boek, had het gevoel dat Bukowski zijn woede over vroegere afwijzing botvierde op vrouwen die goed voor hem waren geweest. En eerlijk is eerlijk, wie de Bukowskibiografie *Locked in the Arms of a Crazy Life* (1998) leest, wordt getraakteerd op scènes waarin een literaire held als mens behoorlijk wordt afgeschminkt. Twee van zijn 'slachtoffers' namen wraak met een eigen boek. Pamela

‘Cupcake’ Woods schreef *Charles Bukowski’s Scarlet* (2010) en Amber O’Neil het veelzeggende *Blowing My Hero* (1995). Maar geen van tweeën wist er een vergelijkbaar publiek mee te bereiken. Ze misten Bukowski’s humor, zijn stilistische meesterschap, en misschien ook de woede, schaamteloosheid en zelfhaat die de sleutel vormen tot zijn werk.

Bukowski zou zijn leven lang, op een bepaalde manier, trouw blijven aan de goot. Zelf ontworstelde ik me eraan. Ik vertrok uit Roodeschool, die graftombe vermomd als dorp, en wist me dankzij bluf, eigenwaan en, naar ik hopen mag, talent, naar binnen te praten bij tijdschriften en kranten. Ik begon geld te verdienen en op gezette tijden gas, licht en huur te betalen, zoals echte mensen. Ook ondernam ik steeds meer geslaagde pogingen tot neuken. Ik schreef een roman die niet gepubliceerd werd, en toen een roman die wel gepubliceerd werd. En nog een. En nog een. Misschien dat dat alles ook gebeurd was zonder het lichtend voorbeeld van ’s werelds beroemdste barvlieg. Maar Buk verdient op zijn minst een buiging en een saluut.

Bij dezen.

1

Ik was 50 jaar oud en in geen vier jaar met een vrouw naar bed geweest. Ik had geen vriendinnen. Ik keek naar vrouwen als ik ze op straat passeerde of waar dan ook zag, maar ik keek naar ze zonder hunkering en met een gevoel van doelloosheid. Ik masturbeerde regelmatig maar het idee om een relatie met een vrouw te hebben – zelfs op niet-seksuele basis – viel buiten mijn voorstellingsvermogen. Ik had een onwettige dochter van 6. Ze woonde bij haar moeder en ik betaalde voor haar onderhoud. Ik was ooit op m'n 35ste getrouwd. Dat huwelijk hield tweeënhalf jaar stand. Mijn vrouw had zich van me laten scheiden. De enige vrouw op wie ik verliefd was geweest, was aan alcoholvergiftiging gestorven. Ze stierf op 48-jarige leeftijd toen ik 38 was. De vrouw met wie ik getrouwd was geweest, was 12 jaar jonger dan ik. Ik geloof dat zij nu ook dood is, maar daar ben ik niet zeker van. Na de scheiding schreef ze me elke kerst 6 jaar achtereen een lange brief. Ik schreef nooit terug...

Ik weet niet meer precies waar ik Lydia Vance voor het eerst gezien heb. Het was ongeveer 6 jaar geleden en ik had net mijn baan als postbeambte eraan gegeven, na twaalf jaar, en probeerde schrijver te zijn. Ik was doodsbang en dronk meer dan ooit. Ik was aan mijn eerste roman bezig. Ik dronk iedere nacht een

halve liter whisky en twee sixpacks bier terwijl ik zat te schrijven. Ik rookte goedkope sigaren en typte en dronk en luisterde naar klassieke muziek op de radio tot het aanbreeken van de dag. Ik streefde naar tien pagina's per nacht maar ik wist pas de volgende dag hoeveel pagina's ik geschreven had. Ik stond 's morgens op, kotste, liep daarna naar de voorkamer en keek op de sofa om te zien hoeveel pagina's er lagen. Ik kwam altijd boven mijn tien pagina's uit. Soms waren het er 17, 18, 23, 25. Natuurlijk moest het werk van iedere nacht bijgewerkt of weggegooid worden. Ik deed er eenentwintig nachten over om mijn eerste roman te schrijven.

De eigenaars van de binnenplaats waar ik toen woonde, die in een van de achterste huizen woonden, dachten dat ik gek was. Iedere morgen als ik wakker werd, stond er een grote bruine papieren zak op de stoep. De inhoud varieerde, maar meestal zaten er tomaten, radijsjes, sinaasappelen, sjalotten, blikken soep, rode uien in de zak. Ik dronk om de andere nacht bier met ze tot zo'n uur of 4, 5 's morgens. Dan zakte de oude man weg en de oude dame en ik hielden elkaars hand vast en ik zoende haar af en toe. Ik gaf haar altijd een dikke smakkerd bij de deur. Ze was een en al rimpels maar daar kon ze niks aan doen. Ze was katholiek en zag er schattig uit als ze haar roze hoed opzette en zondagsmorgens naar de kerk ging.

Ik geloof dat ik Lydia Vance ontmoette tijdens mijn eerste poëzielezing. Het was in een boekhandel op Kenmore Avenue, The Drawbridge. Ik was weer doodsbang. Superieur maar toch doodsbang. Toen ik binnenkwam waren er alleen nog maar staanplaatsen. Peter, die de zaak dreef en met een zwarte meid samenwoonde, had een stapel bankbiljetten voor zijn neus. 'Verdomme,' zei hij tegen me, 'als ik de boel hier altijd zo mudvol zou kunnen stouwen, dan zou ik genoeg geld hebben om weer naar India te gaan!' Ik ging naar binnen en ze begonnen te klappen.

Het zou mijn vuurdoop worden wat betreft poëzie-voordragen.

Ik las een halfuur, riep toen dat het pauze was. Ik was nog steeds nuchter en ik kon de ogen voelen die me vanuit het donker aanstaarden. Een paar mensen kwamen naar me toe en begonnen tegen me te praten. Toen het even stil was, kwam Lydia Vance op me af. Ik zat aan een tafel bier te drinken. Ze zette haar handen op de rand van de tafel, leunde voorover en keek me aan. Ze had lang bruin haar, behoorlijk lang, een fors uitgevallen neus, en haar ene oog paste niet helemaal bij het andere. Maar ze straalde levenskracht uit – je wist dat ze er was. Ik voelde elektrische vonken tussen ons overslaan. Sommige van die vonken waren verward en niet goed maar ze waren er wel. Ze keek me aan en ik keek terug. Lydia Vance had een suède cowgirljasje aan met franje rond de hals. Haar borsten mochten er zijn. Ik zei tegen haar: ‘Ik heb zin om die franje van je jasje af te scheuren – we zouden daarmee kunnen beginnen!’ Lydia liep weg. Het had niet gewerkt. Ik wist nooit wat ik tegen de dames moest zeggen. Maar ze had een achterwerk. Ik keek naar dat mooie achterwerk terwijl ze wegliep. Het werd gewiegd door het kruis van haar jeans en ik bekeek het goed toen ze wegliep.

Ik werkte het tweede gedeelte van de lezing af en vergat Lydia net zoals ik de vrouwen vergat die ik op straat tegenkwam. Ik pakte m'n geld, signeerde een paar servetten, een paar stukjes papier, ging toen weg en reed terug naar huis.

Ik werkte nog steeds iedere nacht aan die eerste roman. Ik begon nooit voor 18 uur 's avonds te schrijven. Dat was het tijdstip waarop ik vroeger inklokte bij het sorteercentrum van het Hoofdpostkantoor. Het was 18 uur toen ze aan kwamen zetten: Peter en Lydia Vance. Ik deed open. Peter zei: ‘Kijk, Henry, kijk 's wat ik voor je meegebracht heb!’

Lydia sprong boven op het salontafeltje. Haar jeans zaten

strakker dan ooit. Ze zwiepte haar lange bruine haar van de ene kant naar de andere. Ze was gek; ze was wonderbaarlijk. Voor het eerst dacht ik aan de mogelijkheid om met haar naar bed te gaan. Ze begon poëzie voor te dragen. Haar eigen poëzie. Die was erg slecht. Peter probeerde haar tegen te houden: *‘Nee! Nee! Geen rijmende poëzie in Henry Chinaski’s huis!’*

‘Laat haar maar, Peter!’

Ik wilde naar haar billen kijken. Ze stapte op en neer op dat oude salontafeltje. Toen begon ze te dansen. Ze zwaaide met haar armen. De gedichten waren verschrikkelijk, het lichaam en de gekte niet.

Lydia sprong van de tafel af.

‘Wat vond je ervan, Henry?’

‘Wat?’

‘De poëzie.’

‘Tja.’

Lydia stond daar met de vellen gedichten in haar hand. Peter greep haar beet. ‘Laten we neuken!’ zei hij tegen haar. ‘Kom op, laten we neuken!’

Ze duwde hem weg.

‘Goed,’ zei Peter, ‘dan ga ik ervandoor!’

‘Mij best. Ik heb m’n auto,’ zei Lydia. ‘Ik kan zelf terug naar huis.’

Peter rende naar de deur. Hij bleef staan en draaide zich om. ‘Goed, Chinaski! Vergeet niet dat *ik* haar voor je meegebracht heb!’

Hij smeed de deur dicht en was weg. Lydia ging op de bank zitten, vlak bij de deur. Ik zat ongeveer dertig centimeter van haar vandaan. Ik keek naar haar. Ze zag er fantastisch uit. Ik was bang. Ik stak mijn hand uit en raakte haar lange haar aan. Haar haar was magisch. Ik trok mijn hand weer terug. ‘Is dat allemaal echt jouw haar?’ vroeg ik. Ik wist dat het zo was. ‘Ja,’ zei ze, ‘heus.’

Ik pakte haar kin beet en probeerde heel onhandig haar hoofd mijn kant op te draaien. Ik had weinig zelfvertrouwen in dergelijke situaties. Ik kuste haar zachtjes.

Lydia sprong op. 'Ik moet nu gaan. Ik heb een babysitter die ik moet betalen.'

'Luister,' zei ik, 'blijf. Ik betaal 't voor je. Blijf nog een tijdje.'

'Nee, dat kan niet,' zei ze, 'ik moet nu gaan.'

Ze liep naar de deur. Ik liep achter haar aan. Ze deed de deur open. Ik probeerde haar nog een laatste keer vast te pakken. Ze hief haar gezicht op en gaf me een heel klein kusje. Toen trok ze zich los en duwde een paar getypte vellen in mijn hand. De deur ging dicht. Ik ging op de bank zitten met de papieren in mijn hand en hoorde haar auto starten.

De gedichten waren aan elkaar vastgeniet, gestencild en heetten HARRRR. Ik las er een paar. Ze waren interessant, vol humor en seksualiteit, maar slecht geschreven. Door Lydia en haar drie zusters – zo jolig en dapper en sexy met zijn vieren. Ik gooide de vellen papier weg en maakte mijn halve liter whisky open. Het was donker buiten. De radio speelde voornamelijk Mozart en Brahms en Beet.

2

Een dag of zo later kreeg ik een gedicht met de post van Lydia. Het was een lang gedicht en het begon:

Kom naar buiten, ouwe trol
Kom uit je donker hol, ouwe trol
Kom in het zonlicht met ons en
Laat ons madeliefjes in je haar steken...

Het gedicht ging verder met me te vertellen hoe goed het zou zijn om in de velden te dansen met vrouwelijke hertachtige schepsels die me vreugde en ware kennis zouden brengen. Ik stopte de brief in een la.

De volgende morgen werd ik wakker door getik op de ruit van mijn voordeur. Het was halfelf.

‘Ga weg,’ zei ik.

‘Ik ben het, Lydia.’

‘Goed. Wacht even.’

Ik trok een overhemd aan en een broek en deed open. Toen rende ik naar de badkamer en kotste. Ik probeerde mijn tanden te poetsen met als enig resultaat dat ik weer kotste – de zoete smaak van de tandpasta maakte me misselijk. Ik kwam tevorschijn.

‘Je bent ziek,’ zei Lydia, ‘wil je dat ik wegga?’

‘O, nee, niets aan de hand. Ik word altijd zo wakker.’

Lydia zag er goed uit. Het licht kwam naar binnen door de gordijnen en scheen op haar. Ze had een sinaasappel in haar hand en gooide hem in de lucht. De sinaasappel tolde rond door de zonovergoten morgen.

‘Ik kan niet blijven,’ zei ze, ‘maar ik wil je iets vragen.’

‘Ga je gang.’

‘Ik ben beeldhouwster. Ik wil je hoofd beeldhouwen.’

‘Goed.’

‘Je zult naar mijn huis moeten komen. Ik heb geen atelier. We zullen het bij mij thuis moeten doen. Daar word je toch niet zenuwachtig van, of wel?’

‘Nee.’

Ik schreef haar adres op en aanwijzingen hoe ik er moest komen.

‘Probeer tegen een uur of elf ’s morgens te komen. De kinde-